

Adrian Leonard Mociulschi

Mic tratat
de
BUNĂSTARE

Cuprins

CAPITOLUL I	
Preparative la ingredientele bunăstării	7
CAPITOLUL II	
Geografia mâncării	15
CAPITOLUL III	
Pofta de mâncare, banii și digitalizarea	25
CAPITOLUL IV	
Războiul în culori	37
CAPITOLUL V	
La vânătoare	47
CAPITOLUL VI	
Vrăji și descântece	61
CAPITOLUL VII	
Calea regală	71
CAPITOLUL VIII	
Leacuri de pe urmă	83
CAPITOLUL IX	
Înainte de siestă	93
<i>Bibliografie</i>	101

CAPITOLUL I

---

*Preparative la
ingredientele bunăstării*

BOOKZONE

Pe bună dreptate se poate spune că fiecare epocă își are propriul cosmos. În trecut, drepturile și libertățile individuale contau într-o măsură mult mai mică. Oamenii erau discriminați din pricina originii lor sociale, atunci când strălucirea aurului celor bogați umbrea calea nevoinței celor care nu aveau nici după ce bea apă. Săracii nu erau lipsiți doar de resurse sau proprietăți, ci și de învățătură sau de orice altă șansă de a se putea ridica pe o treaptă socială superioară. Reduși la o existență precară, acestora li se refuza până și recunoașterea condiției de om. Puterea politică și economică o dețineau doar cei care aveau în stăpânire pământurile și tot ce se afla pe ele. Până și roboții de astăzi au mai multe drepturi decât aveau odată sclavii. Robotul nu are nevoie să înțeleagă rostul muncii pe care este programat să o execute, pe când robul s-a întrebat mereu de ce este lovit de biciul asupririi.

Lucrurile au evoluat pe măsură ce excesele dictatoriale au fost îngrădite de adeziunea omenirii la idealul de libertate. Statul concentraționar a fost înlocuit cu orânduirea democratică de sorginte liberală. Puterea administrativă nu este mai presus de puterea judecătorească acolo unde operează preemțiunea dreptului și aplicarea legilor. Trecând peste birocrație, corupție și alte neajunsuri, împărățiile de astăzi au încetat să mai fie o instituție monolitică. Ele au devenit

regii autonome, privatizabile sub aspectul activităților economice. Trecerea avutului obștesc în proprietatea particulară a creat o nouă paradigmă. Spre deosebire de societatea în care individul era la periferia drepturilor sale, lumea contemporană aduce persoana în centrul ei sistemic. Așezarea civilizației în contextul aspirațiilor globalizării a făcut ca rolul individului să fie rescris.

Siguranța fiecăruia nu se mai bazează doar pe venituri, ci și pe alți factori, precum garanțiile pe care țările se obligă să le acorde cetățenilor. Oricine poate progresa de când titlul de proprietate nu mai este un privilegiu al conducătorilor. Oamenii pot dobândi posesiunea oricăror bunuri, pe care le pot cumpăra cu bani și pot dispune de ele asemeni unui rege. Visul iobagilor de a intabula dreptul asupra brazdelor muncite cu plugul s-a împlinit în cartea funciară a prezentului. Iar dependența feudală, care a privat norodul de sorții de izbândă, a fost înlocuită de liberalizarea pieței. Aceasta a redat oamenilor șansa de a-și întemeia o gospodărie pe seama schimburilor de mărfuri și de capital. Dacă pe vremuri doar elitele puteau culege fructele feudalismului, astăzi ne bucurăm cu toții de efectele contractului civic numit constituție. De la șerbie la simbrie, omenirea a făcut un pas important pe calea bunăstării sociale.

Deficitul de recunoștință pentru lucrurile pe care le-am primit gratuit — precum viața, educația și cetățenia — trebuie conștientizat prin evidența gratificărilor din viața fiecăruia. Nevoia de a redacta un jurnal al prosperității a dus la scrierea volumului de față. Acesta trebuie citit ca un manual al vremii de-a lungul căreia magia s-a transformat în știință. Prefacerile tehnologice au pavat drumul omului către posibilități care nu existau în trecut. Și nu doar roadele democrației, ci și plămuirile din povești, au devenit bunuri

de consum la scară planetară. Globurile vrăjitoarelor au fost înlocuite de televizoarele inteligente, iar caii înaripați au fost înlocuiți de caii-putere. Toate acestea au fermecat deja întreaga omenire. Dar poate că cea mai puternică vrajă a științei de astăzi este Internetul. Transferul de bani și serviciile de facturare on-line au revoluționat circulația galbenilor de odinioară. În societatea informațională, orice sumă poate să încapă în portofelul electronic pe care îl numim astăzi card bancar¹. Acest lucru a dus la scăparea omului de mărunțiș, de numărutul bancnotelor sau de teama furtului din buzunar. Revoluția numerarului, începută în a doua jumătate a secolului trecut, continuă și în prezent. Prin intermediul circuitelor electronice banii murdari au putut fi „spălați“ de creierele care au produs aceste tehnologii. Aurul turnat în monedele asociate cu ochiul necuratului pare a fi exorcizat de când omul nu mai trebuie să-l atingă. Digitalizarea metalului prețios este poate cea mai bună cale

---

1. Vârful lanțului evolutiv al instrumentelor de plată este cardul bancar. El pare a fi ultima verigă a tranzacțiilor comerciale. De la trocul primitiv la inventarea monedei, omenirea a devenit o civilizație financiară. Numerarul turnat de antici în aur s-a transformat mai apoi în monedele lipsite de valoare materială proprie. Dacă alchimiștii nu au reușit să transforme nisipul în lingouri, atunci bancherii au izbutit să prefacă nobilul metal în hârtia scrisorilor de schimb ale Renașterii. Acestea garantau conversia lor în bani, la fel ca cecurile de astăzi. Aventura monetară avea să culmineze în secolul XX. Cardul emis de Western Union în 1914, dedicat fidelizării clienței, i-a inspirat pe creatorii primei cartele de credit sub marca Diners Club. Succesul de care s-a bucurat a dat amploare unei revoluții financiare, în pas cu inovațiile tehnologice. În 1958 apare precursorul cardului universal, sub numele BankAmericard, care avea să devină cunoscutul brand Visa încă de la sfârșitul anilor '70.

către înzestrarea cu un nume a idolului care încă mai tulbură mințile multora.

Având în vedere fascinația consumului de bunuri și servicii, scrierea de față pledează pentru cumpătare atunci când vine vorba de cheltuirea mijloacelor monetare. Ele pot fi privite la fel ca zăcămintele naturale, terenurile arabile, codrii bătrâni sau apele dulci. Cum nu se cade să defrișăm pădurile fără discernământ și nici să poluăm izvoarele sau câmpurile, la fel nici banii nu trebuie risipiți în vântul luxurii. Prosperitatea pe care omul dorește să o atragă, așa cum paparudele chemau odată ploaia, se poate revărsa doar asupra acelor care vor ostoi setea pământului cu sudoarea muncii lor. Câștigul este al truditorilor cu mintea și cu trupul, care nu irosc simbria pe nimicuri.

Bunăstarea înseamnă modestie și generozitate. Binomul verbelor *a dărui* și *a primi* condiționează belșugul ce trebuie să circule între oameni. Cine vrea să primească trebuie să aducă un prinos pe altarul binelui comun. Căci omul care vrea beneficii doar pentru el nesocotește faptul că și alții doresc același lucru. Din această cauză s-au iscat mereu conflicte în locul rezolvării problemelor prin conlucrare. Dacă ar fi existat înțelegere, atunci am fi trăit departe de grijile materiale. Deși am fi putut construi o civilizație paradisiacă, am ales transformarea lumii într-un infern al lăcomiei și al lipsei de cumpătare. Având în vedere această dramă umană, paginile următoare își propun să prezinte chibzuința ca pe un lucru care ne protejează de excese. Cel care alege simțul măsurii nu va cunoaște costurile nesocotinței, ca fumătorul care nu poate sta departe de tutun. Prin chivernisire omul pune un ban deoparte, scăpând de vicii.

Micaela Eleutheriade (1900–1982), *Vederea turnului din piață* (1919).
„Așa cum orașul ai cărui locuitori fac ordine și curățenie numai în propria casă nu va fi mai curat, nici bogăția nu se va strânge acolo unde egocentrismul primează.“

Cititorul va trage singur concluziile, chiar mai înainte de a-și începe aventura în lumea bunăstării. Printre acestea s-ar putea afla, ba chiar este necesară, cunoașterea matematicii. Cine știe să adune își va spori averea împreună cu datoriile în contul altruismului. Iar cine știe să scadă își va diminua debitul restant la omenie, restituind lumii o parte din lucrurile pe care le-a primit. Ecuația belșugului poate fi lesne rezolvată atunci când hazardul încetează să mai fie o necunoscută. Dar cum nu mulți iau în calcul concursul de împrejurări prielnice sau nefavorabile ale vieții, puțini descoperă că destinul nu este un joc de noroc. Una dintre soluțiile pe care această carte le propune este aceea de a căuta câștigul cu ajutorul gândirii hipermatematice.

În lipsa rațiunii care unifică diversitatea umană nu poate exista nicio dezvoltare durabilă. Așa cum orașul ai cărui locuitori fac ordine și curățenie numai în propria casă nu va fi mai curat, nici bogăția nu se va strânge acolo unde egocentrismul primează. Dacă primitivii au reușit să practice liberul schimb pentru a dobândi beneficii reciproce, atunci și noi am putea reinventa trocul preistoric. Asocierea de capital poate transforma truda colectivă într-o undă binefăcătoare de bunăstare socială. Prosperitatea ar putea încununa atunci profitul tuturor celor care joacă, de voie sau de nevoie, în piețele financiare.